

Lokal Historisk Forening for Tølløse Egnen

Efterår 2019

Gartner Søren Melkær, Kvarmløsevej 38, i sit drivhus.

Foto fra familien, dateret 19.02.1976.

Læs om Tølløses havemand inde i bladet.

Havemandens historie

”...det er et tidens tegn, at man i byer fortrinsvis har mindre anlæg med blomster og moderat voksende træer (og buske), hvor der er livlig færdsel af gående... Valg af træer har sin kulturelle betydning i flere sammenhænge. For træernes skyld har dette været mit særlige anliggende.”

Tølløses havemand

Gartner Søren Melkær (1903-1991) var i mange år Tølløses havemand, og han gjorde navnlig meget for træbeplantningen og bevarelse af de gamle træer. Han var Tølløse Kommunes konsulent for grønne områder, også efter han var gået på pension. Så sent som i 1991 lavede han i samarbejde med en

1 Midtsjællands Folkeblad af 17.04.1991, Tølløse Lokalkærlig.

Gartner Søren Melkær og Poul Erik Larsen, elev på Vilvorde, i færd med at opmåle en vandgran. Foto fra familien, dateret 1991.

elev fra Vilvorde, Poul Erik Larsen, et register over bevaringsværdige træer og buske i stationsbyens gamle kerne.² Han stod for plantning af kransen af bøgetræer i Gl.Tølløse på hjørnet af Tølløsevej og Nybyvej. Der blev også plantet to lindetræer foran Jernbanevej 18. De fik desværre ikke lov til at blive stående, og pladsen ligner nu igen en stenørken. Beplantningen af Parken mellem Østergade og Vestergade har han også stået for. Der ville han nu nok begræde den forsømmelse af et område, som kunne være til glæde for alle og især for borgere uden egen have.

Slægten Melkær

Søren Melkær stammede fra stationsbyen Hørdum i Thy. Hans mor, Kirstine Salomonsen, havde sluttet sig til baptistsamfundet på egnen, mens hans morfar, Niels Andersen Vestergaard, holdt fast ved folkekirken. Hans far, Andreas Christian (A.C.) Jensen var skrædder. Hans farfar, Søren Christian Jensen, var murer og havde et husmandssted i Melkær. På et hjørne af hans grund byggede man i 1892 Melkærs Hverdags Baptistbørneskole og – mødesal, og farfaren blev senere en overgang

skoleleder og lærer. Søren fik mellemnavnet Melkær efter farfarens gård, mens hans lillebror Niels fik mellemnavnet Vestergård efter morfarens gård. I familien blev de livet igennem kaldt Melkær og Vestergård. Fornavnene blev stort set ikke brugt, og Jensen faldt bort med tiden. Melkær har beskrevet sin barndom i Thy. Allerede som barn var det planter og blomster på egnen omkring mormorens husmandssted, som fangede hans interesse. Mormorens dyr blev han derimod aldrig rigtigt venner med.³ Som 15-årig kom han i lære som gartner i Dronninglund, og han afsluttede sin uddannelse på Vilvorde i 1923.

Derefter tog han på valsen sammen med en kammerat, og undervejs blev der etableret mange kontakter med andre unge gartnere. I sin dagbog beskriver han hjemrejsen gennem Italien, Schweiz, Frankrig og Belgien. Han glædede sig til at komme hjem, for han savnede menigheden. Og det var på tide at slå rødder. Gennem livet bevarede han den nære tilknytning til baptistmenigheden. Troen var en del af hans livsfilosofi.⁴

3 Søren Melkær; Min mors slægt i Thy, 1978.

4 Søren Melkær: Cannesernes Hjemrejse. Dagbog fra en hjemrejse gennem Europa i 1926

2 Tølløse Lokalkarkiv, A 497 (2)

Højskolepiger på havearbejde. Foto: Tølløse Lokalkarkiv, udateret.

Til Tølløse

Melkærs morbror Niels Chr. Westergaard⁵ var gårdejer på Bolettesminde i Tingerup, og derfra hidrører nok den første tilknytning til Tølløse. Melkær ankom i 1927, som han selv beretter det, for at plante træer omkring Baptisthøjskolen, som blev bygget på 12 tdr. land bar mark.⁶ Der blev plantet frugthaver foran skolen, som eleverne var med til at holde. Efter nogle år var der ikke længere råd til gartnerlønnen, og Melkær begyndte en forretning på Kvarmløsevej 33. I 1934 solgte Baptisthøj-

skolen ham 1 tdr. land. I mellemtiden var han blevet gift med Karen Josefine Nielsen. Karen havde i flere år holdt hus for sine to brødre på Glæmosegård, og det endte med et tredobbelt bryllup, for Karens brødre giftede sig samme dag. Melkærs fik tre døtre, Bodil, Birthe og Ellen. I 1936 byggede parret gartnerhuset på Kvarmløsevej 38.⁷ Her boede Melkær til sin død i 1991 – de sidste 12 ½ år med sin anden hustru,⁸ Annalise Rørholm Sørensen. Den have beskriver han i hæftet *Min have – mit otium*. Her kan man lære meget om, hvilke træsorter egner sig

5 Niels Westergaard købte navnet.

6 Søren Melkær, *Havemandens historier*. Tølløse Lokalkarkiv.

7 Nu Rødtjørnevej 9.

8 Karen Melkær døde allerede i 1970.

bedst til en parcelhushave. Huset er uændret, og den smukke have er fortsat i gode hænder med træer og sjældne buske fra hans tid. Flere træer i haverne på Rødtjørnevej blev plantet, mens Melkær havde sit gartneri. Efter udstykningen af grunden står de nu i nabbers haver.

Helt frem til sin død havde Melkær overopsyn med Baptisthøj-skolens park og haver. Da han blev

bedt om at vælge et træ, som skulle plantes til hans ære på foranledning af et hold 50-års jubilærer, valgte han et tempeltræ, som står i det nordvestlige hjørne af skolens område – området blev kaldt Thy. ...” Jo, det kan godt blive 500 år, hvis det ellers får lov til at leve.”

Melkærs Binderiplanteskole, tlf. Tølløse 94

I mange år drev Melkær gartner-

Melkærs Binderiskole på Gartnernes Udstilling i Forum. Foto fra familien, udateret.

ri og forretning på Kvarmløsevej, og han leverede en stor del af de mere sjældne buske og træer, som endnu kan ses i de ældste haver både i stationsbyen og i landbohaver. Han var en utrolig dygtig gartner. Han var medlem af Dendrologisk Forening og deltog regelmæssigt i selskabets møder i København og rejser til udlandet. På disse rejser blev der etableret yderligere kontakter. Han var den første i Danmark, som fik vandgranen til at sætte kogler.⁹ Melkær deltog tre gange i Gartnernes Udstilling i Forum, hvor han vandt priser for sine smukke kranser. I 1952 skabte han en speciel binderiplanteskole, hvor han udbød binderiplanter og stauder til snit. Forretningen gik godt, og der blev behov for større lokaler. Den fine gule murstensbygning¹⁰ med de karakteristiske runde vinduer tegnede han selv, og den står som et minde om hans kunstneriske sans. Der blev også skabt en smuk vignette¹¹ til 'Melkærs Blomster', som Ellen Neerup udførte i relief.¹²

Eleverne fra Baptisthøjskolen kunne tjene til lommepenge ved at

hjælpe til i gartneriet. Han lærte pigerne på højskolen at binde buketter og lavendelkoste, noget de bestemt har haft glæde af resten af livet. På gartneriet blev der bl.a. dyrket blomster til 'lørdagsbuketter', der gik som varmt brød. Prisen: 2 kr.! "Hvis der er udsolgt, går I bare ud og plukker nogle flere blomster," var hans besked til døtrene, Bodil, Birthe og Ellen, som alle skulle give en hånd med, når

Melkærs Planteskole, Kvarmløsevej 38, Tølløse

9 Vandgran blev genopdaget i en afsides egn i Kina i 1945. Der er flere vandgran fra Melkærs planteskole i haverne i Tølløse.

10 Nu ombygget til bolig.

11 Tegnet af Harry W. Holm.

12 Den findes stadigvæk i Melkærs have.

der var travlt. Til lillejuleaften skulle der forberedes buketter m.m., og så kom vognmand Julius og læsede sin vogn og kørte turen for at aflevere – nogle gange blev det til flere ture!

Familieliv

De tre piger voksede op med en stor kærlighed for planter og navnlig træer. De blev oplært i, hvordan man kan tage stedsegrønt til

buketter fra buskene uden at ødelægge selve buskens udseende. De blev sat til at plukke laurbærblade, som blev tørret og pakket og sendt til gartnere på Færøerne. Det var en pragtfuld barndom på den store gartnerigrund. Børnene kunne frit lege mellem bedene – navnlig de høje aspargesplanter var et godt sted til at lege skjul. Eller de kunne trille i en gammel barnevogn hele vejen fra toppen af højskolebakken og ned gennem gartneriet – vel at mærke hen over den meget lidt befærdede Kvarmløsevej. Det blev der til sidst sat en stopper for. Hvert år var der de to årlige familieudflugter: anemoneturen om foråret og nøddeturen om efteråret. Var det småt med nødder, så sikrede han børnenes oplevelse ved at have lommerne fulde og pludselig så var der nødder alligevel! Det blev Birthe, der overtog blomsterforretningen på Kvarmløsevej, som lukkedes i 1976. I 1979 flyttede Birthe til Rebild. Det var Melkær ikke glad for. "Hvad skal I dog i det stormomsuste land?" Men han vænnede sig til tanken og var da også glad for at besøge sin hjemegn igen.

Byens kulturliv

Melkær havde mange og vidtfavnende interesser udover planter og træer. Han var meget belæst og vidende og ville gerne dele sin viden med andre. Han havde sin egen 'hule' med bøger, hvor han

Foto fra familien, udateret.

Søren Melkær i gang med spaden.
Foto fra familien, udateret.

kunne trække sig tilbage, og når der havde været bogudsalg, havde han svært ved at slippe de mange gode bøger, der skulle læses. Under sin pensionisttilværelse kunne han fortælle dybt engageret om en bog, der optog ham, og Annalise lagde gerne andre gøremål fra sig for at lytte. Såvel kunst, litteratur, astronomi og historie optog ham. I 1946 oprettede han Studiekredsen med deltagelse af mange forskellige borgere. Der var observator Gyldenkerne, postmesteren, doktor Gunnar Petersen, frk. Bendixen, som var Tølløses sundhedsplejerske, Ellen og Børge Neerup (han var lærer på Sejergårdsskolen, hun kunstner), provsten og mange flere. Betydningen af en sådan kulturkreds i datidens stationsby kan ikke undervurderes.

De regelmæssige møder blev holdt skiftevis hos medlemmerne. Når de mødtes hos Melkær, tog Karen Melkær 'studiekredskaffekanden' i brug. Det var den store model Madam Blå.

Melkær som skribent

Melkær talte med mange, og han var en flittig og dygtig skribent. Under overskriften Havemandens dagbog skrev han regelmæssigt i avisen om planter og haven. Disse avisindlæg er små perler og oser stadigvæk af lærdom. 'Grøftekanten' er et næsten poetisk hæfte, som udkom i 1971. Det er en lovprisning af de vilde blomster, som

han allerede elskede højt som barn.¹³ I sine historier fra Tølløse-egnen fortæller han om de gamle træer, hvornår de blev plantet og af hvem. Takket være Melkær ved vi f.eks., at vi sandsynligvis skal takke gårdejer Jens Mortensen (1847-1926)¹⁴ for Kaninskovens tilblivelse. Tølløse station blev i sin tid bygget på Lindegårdens jord, og Jens Mortensen var meget glad for træer. Da han skulle afstå jord til jernbanen, har han formentlig foreslået, at Nordvestbanen overlod det til havebrugskandidat Niels Peter Jensen, som var gartner og forstander for børnehjemmet Solvang på Villavej, at tilplante skråningen. ”De to gode mænd har villet, at de rejsende skulle få et godt indtryk af Tølløse”¹⁵ Rørende er hæftet, hvori han bl.a. fortæller om sin opvækst i Nordjylland og om landstrygeren med træben, der om vinteren var skræddersvend hos hans far, men altid forsvandt om foråret.¹⁶ Han har efterladt en del artikler ikke alene om gartneriet, men og-

så beskrivelser af Tølløse Øst, om Tølløse Slot og dets gartnere. En artikel om Nye og gamle træer i Tølløse Bymidte, skrevet i 1991, har stadigvæk relevans. I hans artikel om stjerneforskeren Ejnar Hertzsprung, der boede på Villavej, er der et par sprudlende anekdoter om denne usædvanlige personlighed. Bl.a. gav Hertzsprung, som var en sparsommelig mand, ham en portion små papirsposer fra købmanden, og forklarede, at de ville være gode til at opbevare frø i.

Meget er bevaret i arkivet skrevet med sirlig håndskrift, og familien Melkær har en hjemmeside (www.melkaer.dk), hvor man kan læse nærmere om Slægten fra Thy, der kan føre sine rødder langt tilbage. Der er der også mulighed for at aflægge et virtuelt besøg i Melkærs have.

Med en varm tak til søstre Melkær, som fortalte om deres far og deres opvækst på gartneriet.

13 Udgivet af Eiler Eilertsens Bogtrykkeri i anledning af trykkeriets 50-års jubilæum.

14 Lindegården, Kvarmløse.

15 Gartner Melkær fortæller om Tølløse Øst, Midtsj. Folkeblad 18/9-91. Tølløse Lokalarkiv.

16 Havemandens historier, *Den noble landstryger*.

Fenger? Ja, men hvilken Fenger?

Lokalhistorisk Forening for Tølløse Egnen fik en mail fra en dame i København. Hun lå inde med en kasse med gamle billeder på glasplader, bl.a. mærket 'Soderup'. Det drejede sig om materiale vedr. Johannes Ferdinand Fenger (1851-1926), som var præst i Soderup i årene 1897-1920. Arkivet kunne få det hele, men vi skulle selv komme og hente det.

Det lød spændende, for vi har kun

få billeder af J. F. Fenger og hans familie i lokalarkivet. J. F. Fenger var interesseret i egnshistorie og skrev en lang artikel om Forvaltergården i Kvarmløse.¹ Så vi drog af sted med visse forventninger - og vi blev ret hurtigt noget frustrerede! Der var forskelligt materiale, avisudklip og to portrætter fra 1872, men det var ikke vores pastor J. F. Fenger, som var gift med Laura Marie Hostrup (1856-1912). Parret havde tre børn: Johannes

Johannes Ferdinand Fenger med hustru eller datter på vej fra Soderup Kirke til præstegården. Foto: Tølløse Lokalarkiv, udateret.

¹ Jf. register for Historisk Samfund for Holbæk Amt 1915.

Ferdinand (den tredje), som blev præst, og to døtre, Ellen Margrethe (1896) og Astrid Benedikte (1894).

Den første kendte Fenger var født i Stralsund (1650?) og bosatte sig i Hamburg. Hans søn, Peter (1688-1737) var skibsfører. Hans søn (1719-1774) hed også Peter. Han kom til Kbh. og blev købmand og startede et sæbesyderi i Strandgade 6 på Christianshavn. I 1758 giftede han sig med Else Brock, som førte virksomheden videre efter hans død. Parret fik 13 børn, hvoraf de fleste kan ses på et maleri på Nationalmuseet.

Efterslægten blev stor og veluddannet, de gik på Borgerdydskolen og universitetet. De blev bl.a. præster og læger, arkitekter og grossererere. Navnet Fenger dukker op flere gange i historien. Navnlig kendt er Johannes Ferdinand Fenger (1805-1861), som var præst i Lyngbe-Broby fra 1833 indtil 1854 og derefter til sin død i Høje Taastrup. Denne Fenger og hans kone Maria Magdalena Boesen blev i 1872 malet af en elev af Marstrand, dvs. tilsyneladende efter deres død.² Om denne Johannes Ferdinand kunne der fortælles en del, især om hans tætte forbindelse til Ingemann og hans kone. Fenger havde bedt sin gode ven om

en julevise til børnene, og Ingemann lod sig inspirere af Fengers lille datter til julevisen 'Julen har bragt velsignet Bud'. I flere år diskuterede hans døtre i al fredsommelighed, hvem det nu havde været, der dansede på Moders Skød! Senere blev sangen optaget i Salmebogen. En hyggelig historie, men det er jo ikke præsten i Soderup! Han var søn af Johannes Ferdinand den Ældre, men nævnes ikke i slægtstavlen. Der møder vi til gengæld Augusta og Peter Bernhard, og fra en række breve fra år 1900 (nu på Det Kongelige Bibliotek) kender vi Sophie og Johanne³, som boede sammen i mange år.

Vi kom hjem med glasplader delvis i de originale kasser, samt et ringbind med afskrifter af familien Fengers korrespondance over en periode på ét år. Glaspladerne er i dårlig stand, men to af æskerne mærket Soderup 1-12 og 13-24 har en indholdsfortegnelse.

Konklusion: Navnesammenfald gør det ind i mellem besværligt at fastlægge, hvem der er hvem. Peter Fengers sønner (Rasmus, Johannes, Christian og Frederik) efterlod sig en vidt forgrenet slægt. Og det bliver ikke bedre, når de forskellige personer i kilderne til tider kun angives med et af deres

2 Der er en anden Johannes Ferdinand Fenger, som døde i 1872!.

3 Johanne Amalie Fenger (1836-1913) var komponist.

fornavne. Vi tog billeder af portrætterne, men de er nok ikke relevante for os.

Så turen til Christianshavn blev ikke helt det, vi havde sat næsen op efter, og på vejen hjem var vi lidt skuffede.

**Erik Lausen og
Marina Wijngaard**

Glaspladerne

Resultatet af en gennemgang af glaspladerne fra familien Fenger: 6 æsker og en konvolut med i alt ca. 100 glasplader, suppleret med oplysninger fra mappen.

Datering: Æskerne er mærket Københavns Emulsionspladefabrik fra efter 1901. I en af æskerne lå der 2 gange et lille blad med årtallet 1907. Kvindernes og pigerens kjoler er i overensstemmelse med en datering til begyndelsen af 1900-tallet. Desuden refereres der til præstens deltagelse i en kongelig begravelse i Roskilde – det tyder på 1906.

Sted: Hovedparten af billederne er taget ved præstegården i Søderup – enten ved hoveddøren eller på terrassen i havesiden. Bølgen stod oprindeligt frem i rø-

Familien Fenger på trappen ud til haven. Sående yderst t.v. datteren Ellen Margrethe, som nr. 4 sønnen Johannes Ferdinand og siddende på trappen t.v. datteren Astrid Benedikte. Foto: Tølløse Lokalarkiv, datering ca. 1910.

de mursten på kampestenssokkel og med gule mursten som indramning omkring kældervinduerne. Murværket brydes af en karakteristisk dobbeltfrise, som nu er tilsløret efter kalkning.

Motiver: Mest kvinder, børn og gruppebilleder. Meget få mænd. Enkelte billeder af kirken og præstegården, og desuden et hus i Soderup, billeder fra en skovtur og en udflugt til en skibssætning, som måske er fra Lejre, og nogle få interiørbilleder.

Identificering: Eneste holdepunkt er en nummereret liste i to af æskerne. Deres indhold svarer desværre ikke helt til billedteksterne. Visse plader mangler, og andre hører klart ikke hjemme i den serie. Der nævnes: Astrid, Ellen, Iris og Louis, men også Ferdinand, Helga, Michael og pigen Anna.

'Fader og Moder' på vej til begravelsen viser præsten i fuldt ornat og præstefruen, så den er sikker nok. Og et billede af Peder Madsens familie foran et stråttækt hus, som synes at ligge tæt på præstegården. Er det mon det lille bin-

3 ukendte unge kvinder med ugler i Soderup Præstegård.
Foto: Tølløse Lokalarkiv, udateret.

dingsværkshus, som fortsat ligger overfor præstegården?

Af korrespondancen fra år 1900 fremgår det, at småpigerne Astrid og Ellen (f. 1896) er døtrene. Ferdinand (den tredje Johannes Ferdinand, som blev præst) er sønnen, som pastor Fenger bosatte sig hos efter sin tilbagetræden. Michael er en plejesøn.

Skygger fra fortiden

De gamle glasplader giver som sort hvide skygger et indtryk af familielivet på præstegården i begyndelsen af 1900-tallet. Præstefamilien har været glade for dyr. En sort hund er ofte med på billederne. Der er et bur med kaniner, men de har nok snarere været et tilskud til menuen – en god kaninragout er ikke at fornægte!

En mand bærer en ged på skuldrene – mon det er Louis med Minette? Men hvem er Louis? En ung mand holder 4 unge ugler – vistnok kirkeugler. Har han hentet dem i kirketårnet eller taget dem fra den redekasse, som kan ses på et af billederne? Tre unge kvinder er fotograferet med de samme fugle. Det må have været stor underholdning i dagligdagen i præstegården. Mon de arme dyr overlevede? Og hvem er de unge damer?

Der drikkes te i haven, og megen tid tilbringes på terrassen. De unge går ture eller er på skovtur.

I år 1900 holdt præstefruen pensionat i præstegården. Der blev

indrykket en annonce i Berlingske Tidende. For 2 kroner om dagen kunne man ligge på landet hos præstefamilien i Soderup. Der kom en del reaktioner, for det var jo nemt med toget fra København til Tølløse. Nogle gæster var gamle og skrøbelige og krævede nogen pleje. Andre var sunde og raske og ville bare en tur på landet. Nogle af dem er muligvis med på billederne.

Fru Marie havde skiftende piger, der gik hende til hånde – heriblandt pigen Anna.

Med få undtagelser rejser billederne således mange spørgsmål. Hvem er disse personer, og hvorvidt hører de hjemme i slægten Fenger? Desuden er der et billede af en albertavle! Er det det nye alter i Soderup?

Hvad skal der ske med disse fotoplader?

Pladerne er gennemgående i dårlig stand, hvilket ikke letter identificering af personer. Foreløbigt er der udvalgt ca. 20 stk., hvis kvalitet og motiv berettiger en digitalisering, som sker på Stadsarkivet i Holbæk. De øvrige billeder må afvente videre bedømmelse.

Livet er kort, men slægten lang (citater af Ann Marie Løn)

Den 15. august i år fyldte Axel Sejer Jensen, Østergade i Tølløse, 100 år. Ved den lejlighed blev han, der gennem mange år har været medlem af Lokalhistorisk Forening for Tølløse Egnen, æresmedlem. Gennem årene har han bidraget med rigtig meget til Lokalarkivet, hvorfor vi her bringer et uddrag af hans erindringer.

De 5 sønner fra Kvarmløsegården. Fra v.: Axel (f. 1919), Niels (f. 1917), Henning (f. 1926), Jørgen (f. 1923) og Erik (f. 1930), alle med efternavnet Sejer Jensen. Foto: Axel Sejer Jensen, udateret.

Min barndom og ungdom

Mit liv begyndte en fredag morgen den 15. august 1919. Jordemoderen var ægmandens kone på Kvarmløsevej i Tølløse. Min far var vist taget ud at høste. Da dreng nr. 5 var født i 1930, kom der efter nogle dage 2 damer af mine forældres omgangskreds, byens bondekoner, med en barselsgave som det var skik den gang. Det var et kobberophæng, som jeg har hængende herhjemme i stuen. Jeg var nr. 2 af 5 drenge, så min far var glad – der var sikret god arbejdskraft i årene fremover. Sådan gik det i nogle år – derom senere.

Kvarmløsegården, Sadelmagervej 2, i 1949. Foto: Sylvest Jensen Luftfoto / Det Kongelige Bibliotek.

Min tipoldefar Niels Rasmussen kom i år 1800 med kone og 2 små børn til Kvarmløsegård¹, en fæstegård under Aastrup med 61 tdr. land og med hoveridage fordelt over 42 spanddage² og 110 gangdage³. Men min slægt går langt tilbage i tiden. Den kan føres tilbage til 1680. Den optræder allerede i Kvarmløse byskrå⁴ fra 1624 blandt 17 underskrifter og bomærker.

Min bror Jørgen og hans kone Eva var femte og sidste generation på

gården, som de solgte omkring 1980, og derefter var det punktum finale. Der manglede kun nogle få år i, at gården havde været i samme slægt i 200 år.

Kvarmløse by var delt lige over øst-vest og hørte til hhv. Soderup og Tølløse sogn. Til daglig var der for os børn på gården skolegang, vi skulle jo op, fik havregrød og en barneske levertran. På skolen begyndte vi med morgensang og fadervor, og inden vi skulle hjem sluttede vi med endnu en sang. Vi byttede Richsbilleder. I tredje og fjerde klasse havde vi altid kongerækken og lærte salmevers. Hver sommer efter høst havde vi gerne en tur til København. Når vi kom hjem fra skolen i Soderup, var der næsten altid noget vi skulle ude, så selv om vi havde karl og pige, var det så som så med lektielæs-

1 Kvarmløsegård har i dag adressen Sadelmagervej 2, 4340 Tølløse.

2 Spanddage: dage, hvor fæsteren skulle stille med heste og vogn.

3 Gangdage: her skulle der blot møde én mand (gerne en karl) op fra fæstegården til hoveriarbejdet.

4 Byskrå: regelsæt for en landsby.

ning. Vi – de tre ældste – gik i Søderup skole: 'hvad ellers, vi skulle jo bare'. De to yngste kom på real-skolen i Tølløse, for det var vigtigt at få realeksamen, hvis man skulle gå videre. De fik også gode stillinger – tiden havde jo ændret sig. Hvad foretog vi os så om aftenen? Vi var som sagt 5 drenge på gården, på nabogården var der 3 drenge og på Gershøjgård var der 4 drenge. Der var ingen piger. Vi havde en glad barndom og ungdom. Om aftenen samledes vi. Så var der flere nede på Trekanten, og vi viste vore nypudsede cykler frem, eller vi spillede to ører til streg. Vi havde en kaninavlserforening, hvor dommerne kom og bedømte. Vi lavede også mange andre tøssestreger og somme tider lidt skæg med dem, der havde til-lægsnavne.

Min far var lidt af en foregangsmand. Vi var de første i Kvarmløse, der havde malkemaskine, traktor og bil. Det var også nødvendigt, da gården med bilen brændte i 1927. Selv om vi havde alt moderne grej, kunne det ikke holde os brødre hjemme ved landbruget. De andre drenge i byen skulle derimod ud at tjene og dygtiggøre sig og fik gårde.

Livet igennem skal der tages stilling, træffes afgørelser, det slutter aldrig. En dag i 1937 – vi var ved at lægge jord på roekulen med håndkraft, og det var en lang roekule – da spurgte min storebror: 'Far,

hvad kan dette her føre til?' Der var mange tvangsauktioner i 1930'erne. Og min far svarede: 'Du skal i hvert fald ikke blive landmand.' Min bror kom efter et års tid i købmandslære i Assentorp, og så var vejen åbnet. Jeg begyndte 2 år senere i 1939 ved postvæsenet i Tølløse.

Post i Tølløse 1939-1947

En forårsdag i 1939 blev der ringet fra posthuset i Tølløse, om jeg kunne komme på indøvelse, for postbud lben var kørt over af toget. Jeg kom så med på en af landpostruterne. Der vankede af og til en kop kaffe eller en cigar, når vi tog imod postforsendelser, og de kom i kasketten. Der ligger de trygt og varmt – det lærte jeg jo, så dagens ration kunne blive 1-2-

Axel Sejer Jensen på "væltepeter" foran Tølløse Station. Cyklen er her kun brugt for sjov – den blev ikke anvendt i forbindelse med postudbringningen. Foto: Tølløse Lokalkiv, datering: 1940'erne.

3 stykker! Så kom dagen, hvor jeg selv kørte ruten. Nu røg jeg jo ikke ret meget, men en af de første dage, da jeg var færdig med ruten og kørte hjem ad Tølløsevej, mødte jeg postmesteren og frue. Selvfølgelig tog jeg kasketten og hilste, men jeg havde 2 cigarer i kasketten den dag, de faldt selvfølgelig ned. Jeg tænkte 'Skidt med det. Jeg får nogle nye i morgen.' Det begyndte for alvor med en opgave som ad hoc afløser, da postbuddet på postbureauvognen på Høng-Tølløse ruten var blevet syg. Den første tur var svær – jeg nåede slet ikke at sortere al post, så en

Postbudene Axel Sejer Jensen (t.h.) og Svend Andersen på Jernbanevej i Tølløse. Foto: Tølløse Lokalkiv, datering: sommeren 1942.

del måtte afleveres ved postkontorerne på stationerne på tilbagevejen, hvilket selvfølgelig ikke var i overensstemmelse med instruksen!

Om døtre, damer og højskolepiger

Vi fik også ind i mellem lavet aftaler med døtrene på gårdene angående breve fra en ven eller nogle, de havde været på højskole med. Hvordan skulle de afleveres? Det har jeg et par eksempler på, nogle gange slap man ikke lige heldigt fra det.

Jeg skulle også på indøvelse hos de røde postbude. Det var hos postbud Nielsen (sognefogeden). Han sagde, første gang vi var på omdeling: 'Det vil se godt ud, hvis du tager kasketten af hos ...' og så nævnte han de forskellige fruer. Det var som regel dem, der kom og lukkede døren op, når vi ringede på. Manden var som regel beskæftiget udendørs. Det tog jeg til efterretning.

Vi tømte postkasser 4 gange om dagen. En ting: navnlig om sommeren, når der var piger på Baptisternes Højskole, var der gang i sikkerhedsnålene. De blev brugt til at sætte 5-10 eller 25 øre på brevene. Så satte vi frimærke på. Det var som regel om aftenen, når vi stod og ventede på tog. Der blev også smidt breve i posthusets postkasse, navnlig om aftenen. De fulgtes ad 3-4-5 stykker.

Krigen

Under krigen var der jævnligt togforsinkelser. Jeg husker en aften under krigen, hvor jeg sad på stationsforstanderens kontor. Assistenten var jævnligt henne og se på telegrafene for at aflæse morse angående trafikken. Jeg havde min trillevogn stående udenfor med afgangspost. Så sagde assistenten: 'Nu kommer han! Toget kl. 22.30 mod Kbh.' Der lød et brag! Blæsten havde skubbet min trillevogn ned på sporet – kaput! Sikke en skideballe jeg fik dagen efter!

Efter krigen havde vi en Long John til pakkeomdeling. Jeg husker, at jeg kørte ned ad Højskolens bakke, bukserne kom ind i kæden, og jeg suste over Kvarmløsevej med fuld fart og endte først langt nede i Melkærs have. Det var ikke sjovt. Tyskerne havde besat Højskolen. Jeg skulle møde kl. 4.00, og når jeg passerede den, fik jeg i begyndelsen en projektor lige i ansigtet. Så råbte jeg: 'Det er bare mig!' Og så var der ingen problemer. Posttoget havde jo også post med til hele Høngbanestrækningen. Hver gang der kom tog, kom der et bud fra boghandleren⁵ med aviser og blade m.m.

Assistenten Stougård havde jeg det ikke godt med. Det var under mørklægningen, han kunne ikke få toge-

ne hurtig nok af sted, så de fik ikke det hele med, og jeg måtte springe for livet. Et par gange måtte jeg køre med til Vipperød og så tage en taxa hjem. Alt mit grej stod der stadig på perronen. Vi skulle jo låse os selv ind og ud af postvognen.

København 1947-1987⁶

Den 1. august 1949 oprandt så dagen for mig med tjeneste ved Toldpostkontoret i Tietgensgade. Jeg tror, at der var ca. 80 personer i Post- og Toldvæsenet. Vi skulle nogle stykker ned i Frihavnen, hvor der skulle oprettes en ny afdeling. Der var anløbet et McCormack skib⁷ med 800 sække fra Amerika, som indeholdt hovedsagelig gavepakker. Det var kun lidt af skibets last. Der kunne ikke være mere gods i centralpostbygningen. Skibet havde været halvanden måned undervejs. Efter krigen blev der afsendt utrolig mange bl.a. gavepakker fra Amerika til Danmark. Hver gang der afgik et skib til Europa, tog det også post med til Danmark. Mange af disse pakker havde således været det halve af jorden rundt, inden skibet anløb København. Så I kan tænke jer, hvordan nogle af pakkerne så ud efter stærk søgang, storm og stykgods, der lå ovenpå.

6 I 1947 kom Axel på Postskolen.

7 Moore-McCormack Co. fra 1913, også kaldet Moormack.

5 Lundov

Via omkarteringen fik vi daglig post fra fly flere gange om dagen og ellers fra jernbanevogn. Vi havde ca. 6000 pakker liggende på lager af private og speditører en uge, så det der ikke blev toldbehandlet eller afhentet, blev sendt på Toldboden til afhentning dér eller til toldstederne i byen.

Vi fik også daglig 300-600 'klodser', dvs. breve som der var noget i. Mange fik et blå mærke og viderebefordring. Hvert brev var en vurderingssag. Resten gik til toldbehandling. Det arbejde var jeg med til i mange år.

Familie

Jeg boede i Valby i nogle år som ungkarl ved Toftegårdsplads og spiste hos kokken. Hans Sofussen og jeg fulgtes meget ad til Torsdagskoncerter og sluttede gerne på caféen ved Frihedsstøtten. Hver onsdag aften gik vi på Nationalmuseet og mange andre steder i byen.

I 1949 blev jeg gift med Karen. Jeg kendte hende fra højskolens sommerhold i 1945 i Tølløse. Vi boede i Købnerhus,⁸ hvor Karen også arbejdede i ca. halvandet år. Så fik vi en lejlighed ved Nordhavns station i Marstalsgade og en kolonihave i Brøndbyøster om sommeren.

Efter 4 år købte vi hus i Hvidovre – en bungalow med 3 ½ værelser og kælder. Husene her var bygget i 1939. Prisen var 54.000. Da havde vi lige fået vores første: den lille Erik. Vi boede næsten bag kirken. Vore naboer var kirkefolk, så vi kom hurtigt ind i fællesskabet. Gennem alle årene i Hvidovre kom vi i folkekirken.

Gennem mange år var der fredsvalg til menighedsrådet, men så blev jeg valgt ind som kirkeværge i næsten 8 år, indtil vi rejste til Tølløse. Som kirkeværge kom jeg i kontakt med dem, der havde noget at skulle have sagt. I én sag fik kirkeminister Mette Madsen det sidste ord. Der var mange spændende opgaver. Vi fik blandt andet vores egen døbefont hjem igen fra Nationalmuseet, hvor den havde stået ude i museumsgården i ca. 150 år. Der var mange ting, der skulle tages stilling til. På kirkeloftet lå der mange papirer, dokumenter og protokoller, som selvfølgelig vakte min nysgerrighed. De blev efterhånden overdraget til de rette arkiver.

Vi begyndte også på et tidspunkt med kirkekaffe i præstegårdssalen efter gudstjenesten – en kop kaffe og en kage. Vi var nogle stykker i menighedsrådet, som skiftedes til at lave kaffen, og vi havde det hyggeligt, selv om rådet havde 3 partier. Vi drøftede også ind i mellem religion, som kan være lige så uforståelig, som at der kan

⁸ Købnerkirken er en baptistkirke i Kbh. Den er opkaldt efter Julius Købner (1806-1884), der var grundlægger af den første baptistkirke i Danmark.

komme hvid mælk ud af en rød ko, der spiser grønt græs. Privat havde vi 40 gode og rige år med 3 børn og et godt familieliv med mange gode venner og bekendte.

Retur til Tølløse

Da vi kom tilbage til Tølløse i 1987, var det som om der var gået 2 tidsperioder. Den gamle bondekultur med køer, heste, grise, karle og piger var der ikke mere, men gårde-
ne i Kvarmløse ligger der stadigvæk, på nær Hjertebjerggård, der er flyttet ud. Men udlængerne er næsten tomme eller ændret til an-

dre formål. Der er vist stadigvæk en eller to gårde, der har korn i ladden.

Min bror Jørgen spurgte mig, om jeg ikke ville have et stykke jord til at dyrke grøntsager. Det var så ude i engen, dvs. det gamle voldgravsterræn. Det var rigtig god muld-jord. Ukrudt smed jeg så ned ad skråningen ca. 2 m. Af og til kom Nationalmuseets folk forbi, når de var på disse kanter, og da de så alt det ukrudt, der lå på skråningerne, var det årsag til en påtale, og der vankede en ordentlig skideballe – det var jo et fredet fortidsminde!

Axel Sejer Jensen på sin 100-års fødselsdag d. 15.08.2019 udnævnes til æresmedlem af Marina Wijngaard, næstformand i Lokalhistorisk Forening for Tølløse Egnen. Foto: Svend Aage Jørgensen.

Udflugt til Krudtværksmuseet Frederiksværk, Hundested, Knud Rasmussens Hus og sejlads på Arresø

Lørdag den 12. september 2020 er der busudflugt til Frederiksværk / Krudtværksmuseet. Der vil være guidet rundvisning på museet.

Krudtmøllerne er helt enestående af deres art. De ligger som perler på snor langs begge sider af kanalen fra Arresø til Roskilde Fjord. Her kan man i mere end en halv snes velrestaurerede bygninger se de gamle maskiner arbejde – nogle drives af vandhjul, andre af elektromotorer. Man får et godt indblik i krudtfremstillingens historie og erfarer, at det har været en livsfarlig beskæftigelse. Risikoen for eksplosioner kan også aflæ-

ses i selve landskabet i form af beskyttelsesvolde og høje træer, hvis funktion var at opfange vragdele og afrevne lemmer, når det gik galt – for det skete med visse mellemrum, at en mølle sprang i luften og skabte død og lemlæstelse.

Krudtværket blev grundlagt i 1758. Værket fremstillede krudt til militære og civile formål i mere end 200 år og var i funktion til 1965.

Vi spiser frokost i Hundested. Herefter går turen til Knud Rasmussens Hus, hvor vi aflægger et kort besøg uden guide. Huset er opført i 1917 og har fungeret som mindestue og museum siden 1939. Da-

Sluse ved Krudtværket. Foto: Krudtværksmuseet.

gens sidste aktivitet er en 2 timers sejltur på Arresø med M/S Frederikke. Vi medbringer lidt drikkevarer og snacks.

'Frederikke' er bygget i 1965 på Holbæk Værft og indsat på Holmen i Flådens tal som FLS7 med navnet "Hønen". Hun sejlede i pendulfart mellem Toldboden og Holmen. I 1990 overtog foreningen "Arresøfarten" båden og omdøbte den til "Frederikke".

Afgang Ugerløse Kirke kl. 08.00 – St. Merløse St. kl. 08.15 – Tølløse St. kl. 08.30. Hjemkomst ca. kl. 19.00 til Tølløse.

Tilmelding først efter den 1. oktober 2019 – og senest den 2. september 2020 til Erik Lausen tlf. 61 66 59 22 eller en af de øvrige fra bestyrelsen.

Pris pr./pers. 600 kr. – ikke med-

lemmer 700 kr. inkl. diverse traktementer. "Tilmeldte" betaling skal finde sted fra 1. januar til 1. juli 2020. Ved evt. afbud får man t/m 3. september det indbetalte beløb retur. Efter denne dato finder tilbagebetaling kun sted, hvis personer på venteliste kan overtage pladsen i bussen.

HUSK:

Arkivernes Dag lørdag den 9. november

i Tølløse Lokalarkiv med
Åbent Hus kl. 10-15. Ved
hjælp af gamle postkort kan
du komme på en rundtur i
den gamle Tølløse Kommune,
aflevere materiale til Arkivet,
stille spørgsmål samt få en
kop kaffe og kage.
Vel mødt!

Kontingent

Ægtepar: 250 kr. Enlige: 150 kr.

Kontingentet er for et helt år og kan betales ved mødeaftenerne i januar og februar. Ved kontantbetaling medbringes den tilsendte opkrævning. Der kan også indbetales på konto 4398 5397081 eller via MobilePay på 97998 inden 1. marts.

Er der medlemmer, der ønsker transport til møderne? Ring til et af bestyrelsesmedlemmerne, som vil hjælpe med samkørsel.

Medlemmer har gratis adgang til aftenarrangementerne. Kaffe med brød: 30 kr. Gæstebillet: 20 kr.

Ikke-medlemmer kan, hvis der er plads, deltage i udflugter m.v. mod forhøjet deltagerpris.

Løssalgspris på ekstra numre af medlemsbladet: 30 kr.

Miniudflugt til Kongskilde Naturcenter – Ny Formidling (Vandmøllen)

Lørdag den 16. maj 2020 går den årlige miniudflugt til Kongskilde Naturcenter – Ny formidling "Vandmøllen".

Kørsel i egne biler (evt. samkørsel). Mødetid kl. 11.00. Mødested: Skælskørvej rastepladsen 300m før Kongskilde - på venstre hånd via grusvej (blåt skilt rasteplads/strand).

Fra mødestedet/rastepladsen til vandmøllen er der en lille travetur på ca. 1 km. Skov/strand t/r i alt 2 km. (der er plads til enkelte handi-capbiler ved Vandmøllen).

Man medbringer selv mad og drikke, som indtages på bænke ved Vandmøllen (gode toiletforhold).

Vandmøllen har en spændende udstilling om naturen på stedet,

dyr, planter, landskab og historie. Vandet har altid været udgangspunkt for Kongskilde. Is og smeltvand dannede det bakkede landskab og søen for 20.000 år siden. Vandet gjorde det muligt at drive mølle og bageri.

Fra Kongskilde v/Tystrup sø var der via Susåen adgang til Næstved og Karrebæksminde Bugt, hvor der fandt en livlig handel sted i middelalderen.

Der er ingen begrænsning i deltagerantal. Foreningen giver en lille en til halsen på P-pladsen. Deltagerpris 20 kr./pers. – ikke medlemmer 40 kr./pers. Tilmelding senest den 10. maj 2020 til Carsten Kristoffersen tlf. 31 42 48 84.

Vandmøllen ved Kongskilde Naturcenter. Foto: Svend Aage Jørgensen.

Byvandring i Kirke Eskilstrup

Torsdag den 11. juni 2020 kl. 18.00 mødes vi hos KFUM spejderne på Sønderstrupvej 169 og tager på byvandring i Kr. Eskilstrup med 2 – 3 lokale guider.

Middelalderens 'Esgesthorpe' var en udflyttergård eller -by, formentlig anlagt på en hovedgårds jorder. Den ældste bygning er kirken fra slutningen af 1100-tallet. Siden 1674 hørte den sammen med byens gårde under Aastrup, som annekskerke til Soderup. Oprindeligt var den udstyret med et trætårn, som nedbrændte. Det nuværende tårn er fra 1819. Gårdene og nogle huse lå oprindeligt omkring kirken. Anneksgården vest for kirken har fra gammel tid huset hestebåse til præstens heste og omklædningsrum til præsten.

Byens jorder blev udskiftet i 1789. Ved første folketælling i 1787 boede der 11 familier. I alt var der 49 indbyggere. Udviklingen i landsbyen tog et kraftigt skridt fremad efter åbning af Høng – Tølløsebanen den 23. december 1901.

Samme år blev hotellet og købmandsgården samt de første huse bygget. I løbet af de næste 30 år kom i 1908 – telefoncentralen, 1921 - elektriciteten, 1926 - sparekassen, 1929 - gadebelysningen, og i 1934 alderdomshjemmet. I 1939 var der 5 større eller mindre købmænd i byen og 21 andre erhvervsdrivende.

Kr. Eskilstrup Kirke. Foto: Svend Aage Jørgensen.

Cirkus Benneweis havde vinterkvarter i byen i 1923/24 og 1924/1925, hvor de lejede sig ind i hotellets hestestald med deres 25 cirkusheste. Den senere cirkuskonge, plejesønnen Eli Benneweis, var da 12/13 år. De 2 vintre gik han i Stestrup Skole, og det var den eneste skolegang, han fik.

Efter byvandringen serveres et traktement i spejdernes klubhus. Pris inkl. traktement 125 kr./pers. – ikke medlemmer 150 kr./pers.

Max. 40 deltagere. Afslutning ca. kl. 21.00. Tilmelding senest den 3. juni 2020 til Carsten Kristoffersen tlf. 31 42 48 84.

Arrangementer 2019 / 2020

(se også www.tølløse.dk)

Alle møder holdes i Aktivitetshuset Tølløse, Nytorv 14.

Torsdag den 10. oktober 2019

kl. 19.30: Mercy Ships Danmark: African Mercy – det sejrende hospital og tidligere færge på Storebælt.

Torsdag den 14. november 2019 kl. 19.30: Kurt Frederiksen, Høng: Valmet/traktor ekspeditionen Nordkap t/r.

Torsdag den 12. december 2019 kl. 19.30: Foredragsholder Mogens Larsen, Gyrstinge: Foredrag om julen og alt det der hører til.

Torsdag den 9. januar 2020 kl. 19.30: Journalist Lars Ringholm, Ringsted: Christian d. 9. – Europas svigerfar.

Torsdag den 13. februar 2020 kl. 19.30: Foredragsholder Erik Aksel Ejner Lindgren: Historiens vingesus.

Torsdag den 12. marts 2020 kl. 19.30: Ordinær generalforsamling efterfulgt af lokalhistorisk holdquiz ved arkivar Inge-Lis Madsen.

Torsdag den 16. april 2020 kl. 19.30: Ole Schramm, Vipperød: Indvandring gennem tiderne til Danmark.

Lørdag den 16. maj 2020 kl. 11.00, Skælskørvej 29, 4180 Sorø: Udflugt i egne biler (evt. samkørsel) til Kongskilde Naturcenter – ny formidling ved Tystrup Sø (Vandmøllen), Mødested rastepladsen 300m før Kongskilde på venstre hånd via grusvej (blå skilte rasteplads / strand). Fra mødestedet / rastepladsen til vandmøllen er der en lille travetur på 1 km. NB! Medbring selv mad/drikke. Der er ingen begrænsning i deltagerantal. Deltagerpris 20 kr./pers.- ikke medlemmer 40 kr./pers. Tilmelding senest den 10. maj 2020 til Carsten Kristoffersen tlf. 31 42 48 84 eller et af de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Nærmere omtale af arrangementet inde i bladet.

Torsdag den 11. juni 2020 kl. 18.00: Byvandring i Kr. Eskilstrup.

Guidet rundvisning i Kr. Eskilstrup med efterfølgende spising. Mødested KFUM-spejderne på Sønderstrupvej 169, 4360 Kr. Eskilstrup.

Pris 125 kr./pers. – ikke medlemmer 150 kr./pers. inkl. mad og drikke. Max. antal deltagere 40 pers. Tilmelding senest den 3. juni til Carsten Kristoffersen tlf. 31 42 48 84, eller et af de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Nærmere omtale af arrangementet inde i bladet.

Søndag den 6. september 2020 kl. 10.00 – 14.00: Det Store Theselskab Holbæk Museum.

Lørdag den 12. september 2020: Busudflugt til Frederiksværk/Krudtmuseet/Knud Rasmussens Hus og sejlads på Arresø med M/S Frederikke.

Afgang Ugerløse Kirke kl. 08.00 – St. Merløse St. kl. 08.15 – Tølløse St. kl. 08.30. Hjemkomst ca. kl. 19.00 Tølløse.

Guidet rundvisning på Krudtmuseet, herefter til Hundested, hvor vi spiser en god frokost. Efterfølgende besøg i Knud Rasmussens Hus. Herefter igen til Frederiksværk, hvor

vi har chartret M/S Frederikke i 2 timer for sejlads på Arresø. Der medbringes drikkevarer og snacks. Deltagerpris 600 kr./pers. – ikke medlemmer 700 kr./pers. inkl. diverse traktementer. Max. antal deltagere 50 pers. Tilmeldte - betaling fra 1/1-2020 og senest den 1/7-2020.

Tilmelding senest d. 2. september 2020 til Erik Lausen (tlf. 61 66 59 22) eller et af de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Nærmere omtale af arrangementet inde i bladet.

Torsdag den 8. oktober 2020 kl. 19.30: Bestyrelsesform. Henning Fought: Åmosens historie / projekt

Torsdag den 12. november 2020 kl. 19.30: Politikommisær Sten Larsen: Var Nyrupmændene skyldige i en betlerkvindes død?

Torsdag den 10. december 2020 kl. 19.30: Julemøde / hygge ved sognepræst Lene Østergaard, Tølløse Kirke.

NB! Der arbejdes på, at foreningen aflægger Aastrup Kloster et besøg i 1. halvår af 2020 for en rundvisning!

Lokalhistorisk Forening for Tølløse Egnen

Formand**Svend Aage K. Jørgensen**

Svalevej 1
4340 Tølløse
E-mail: svaakj@tollose.dk
Tlf. 59 16 10 19

Næstformand**Marina Wijngaard**

Østergade 20
4340 Tølløse
E-mail: eho@olsen.mail.dk
Tlf. 59 18 58 41

Kasserer**Erik Lausen**

Lindestien 5
4340 Tølløse
E-mail: erik@tollose.dk
Tlf. 61 66 59 22

Bestyrelsesmedlemmer**Ejgil Piil Petersen**

Fasanvej 7
4370 St. Merløse
E-mail: ejgil@tollose.dk
Tlf. 57 80 15 10

Grethe Preisler

Pilevej 90
4340 Tølløse
E-mail: grethe@tollose.dk
Tlf. 59 19 47 57

Kirsten Lousdal

Stærvej 14
4350 Ugerløse
E-mail: kirsten@tollose.dk
Tlf. 21 90 40 07

Carsten Kristoffersen

Bakkedraget 14
4340 Tølløse
E-mail: carsten@tollose.dk
Tlf. 31 42 48 84

Bestyrelsessuppleanter**Vivian Pihl**

Pilevej 60
4340 Tølløse
E-mail: vivian@tollose.dk
Tlf. 60 62 71 74

Agnes Saaby

Kvarmløsevej 21
4340 Tølløse
E-mail: agnes.saaby@mail.dk
Tlf. 40 19 59 66

Foreningens hjemmeside

www.tølløse.dk
webmaster: Marina Wijngaard /
Carsten Kristoffersen

**Holbæk Arkiverne /
Tølløse Lokalarkiv**

Hjortholmvej 9
4340 Tølløse
Tlf. 72 36 70 83
E-mail: tollose-arkiv@holb.dk

Arkivets åbningstider

Tirsdag kl. 13.00-17.00

Arkivleder**Inge-Lis Madsen**

Nybyvej 62
4340 Tølløse
Tlf. 20 44 62 55
E-mail: ilm@holb.dk